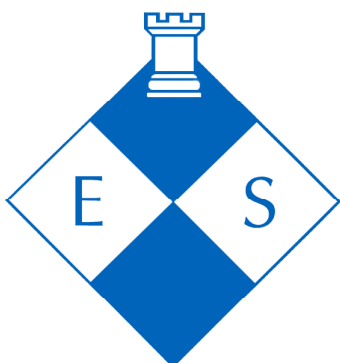

Eksjö Schackklubb

♦ 100 år 2013 ♦

Del 1 ♦ 1910-talet...

När Smålands husarregemente, K4, år 1905 fick Eksjö som permanent adress, blev det startskottet för en positiv befolkningsutveckling i staden. Vid ingången av 1911 uppgick folkmängden till 5 439 personer. Trots lågkonjunktur visade hantverkare och köpmän stor framtidstro genom att sommaren 1912 arrangera en "landtbruks-, hantverks-, slöjd- och industriutställning". En annan positiv effekt gav byggnationen av Eksjö Högre Allmänna läroverk.

1913 blev det definitivt klart att I21 skulle förläggas till Eksjö. Trots att beslutet tog många år att förverkliga hade Eksjö fått epitetet militärstad.

På K4 var schack en populär fritidssysselsättning. Av utövarna var Elof Vingren och Axel Dehlin, musikerna, i en klass för sig. Båda hade redan då god spelstyrka.

Dehlin, född i Eksjö 1880, började sin bana som militärmusiker redan som 15-åring. Han tjänstgjorde vid flera olika regementen som trumpetare. Tänkbart är att han under åren på A6 besökte Jönköpings Schacksällskap, bildat redan år 1898, och där fick sin första kontakt med en schackorganisation.

Axel Dehlin

Var eller på vilket sätt Vingren, född i skånska Trollenäs 1878, hade fått sin schackliga skolning är och förblir okänt.

Elof Vingren

Eksjö schackklubb bildas

I 1910-talets Eksjö förekom också ofta schackspel på Grand Hotell, den tidens inneställe. En bidragande orsak till detta var förstås att källarmästaren Carl Larsson själv var en inbiten, om än inte särskilt spelstark, schackspelare.

I april månad 2013 höll Dehlin, Vingren och Larsson ett möte på Grand Hotell. De fattade då ett beslut som skulle få stor betydelse och bli till verklig glädje för generationer Eksjöbor.

De bildade Eksjö Schackklubb!

De historiska valen blev enkla. Vingren blev ordförande och Dehlin sekreterare.

I medlemsmatrikeln kunde postassistent N Karlander och redaktör Nils Normelli omedelbart noteras.

Med spellokal på Grand Hotell fick den nybildade klubbens blygsamma start ändå stor offentlig uppmärksamhet.

*Grand Hotell, S Storgatan 3. Eksjö.
Hotellet revs 1963 för att ge plats åt Domus.*

Det första världskriget bröt ut 1914. Trots att Sverige inte aktivt deltog i kriget kastade det sin skugga över alla aktiviteter. Schack var förstås inget undantag.

Hösten 1916, då det ansågs troligt att Sverige skulle hålla sig utanför kriget, utlyste Eksjö Schackklubb ett årsmöte. Elof Vingren omvaldes till ordförande och Axel Dehlin till sekreterare. Dehlin fick förtroendet att även bli kassör.

Det finns inga handlingar bevarade från klubbens allra första verksamhetsår.

Första klubbturneringen

På årsmötet beslutades att arrangera *Eksjö Schackklubbs vinterturnering 1916-17*. Hela 11 spelare anmälde sig, betalade startavgiften 50 öre och godkände skriftligen reglerna. Följande passus känns mer än 100 år gammal: "Fria spelöppningar; samt gälla för öfrigt vanliga schackregler, dock att någon tidsbegränsning gäller ej".

Alla spelarna skulle mötas tre gånger och samtliga partier skulle vara spelade före den 1 maj 1917. Sju av spelarna fullföljde, fyra "utgingo". Turneringen fick följande slutställning: Axel Dehlin 16 (18), Elof Vingren $13\frac{1}{2}$, Carl Larsson 10, Einar Andersson 9, J W Steén $6\frac{1}{2}$. R Johansson $5\frac{1}{2}$ och A. Zakeusson $2\frac{1}{2}$ po.

Medlemsutbildning

Vid den här tiden var bröderna Gustaf och Ludvig Collijn ansvariga utgivare av Tidskrift för Schack. Ludvig var också organisatör, mecenat och skribent.

Ludvig (t.v.) och Gustaf Collijn år 1898.

I april 1917 fattade Eksjö SK:s styrelse några för medlemmarnas förkovran viktiga beslut; Prenumerera på Tidskrift för Schack och samtidigt köp av Collijns Lärobok i Schack, del I och II. Denna schacklitteratur kunde medlemmarna låna, dock höst 14 dagar per gång.

För att ytterligare öka medlemmarnas teorikunskaper beslutades också att de vanligast förekommande spelöppningarna skulle belysas i form av små föredrag av "T Carlander: Springarspelen, E Vingren: öppningar med drottningbonde, A Dehlin: öppningar med kungsbonde."

Ett tecken på tillkommande medlemmar är att inköp av schackpjäser och mattor är återkommande poster i den prydligt förda kassaboken. Mattor? Ja, det var den tidens schackbräden. De var av papper, långt senare av plast, och gick oftast att rulla ihop.

Verksamhetsutveckling

Styrelsen utökades till tre personer.

Ofullständiga stadgar kompletterades. En paragraf som snabbt försvann hade följande överraskande lydelse: "Sökande till inträde i klubben måste vara minst fyllda 18 år, för att kunna inväljas."

Ordinarie medlemsmöten hölls en gång i månaden. Då antogs nya medlemmar. Då utsågs tävlingskommittéer. Spellokal, spelregler, startavgifter, priser och medlemsaktiviteter var också vanliga punkter på agendan.

En detalj, men på den tiden en grannliga uppgift, var att fastställa regler för blixturneringar.

Smålands Schackförbund bildades

En viktig händelse under detta årtionde var när schacksammanslutningarna i Eksjö - med Axel Dehlin som klubbens ombud - Jönköping, Nässjö, Tranås och Vetlanda vid möte på Eksjö Stadshotell

den 8 december 1918 bildade Smålands Schackförbund.

Dr Torsten Relfsson från Jönköping blev det nya förbundets förste ordförande, 1918-21. Han var förbundets starkaste spelare och upphovsman till gambiten (1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.d4 exd4 4.Lb5).

Klubbmatcher och simultan

1918 och 1919 spelades pokalmatcher mot både Jönköpings Schacksällskap och Hvetlanda Schackklubb.

Mot Hvetlanda spelade man om Eksjö-juveleraren August Anderssons uppsatta vandringspris. När hemmamatchen den 13 april 1919 avbröts efter ordinarie speltid, var ställningen $5\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$. Ett parti gick till avdömning. En vecka senare kunde Jönköpings SS meddela, att de dömt partiet till remi, vilket fastställde slutresultatet till 6-6.

Bröderna Collijn inviterade flera av de stora mästarna till turneringar, matcher och simultanföreställningar.

Våren 1919 var den österrikiske stormästaren Rudolf Spielmann i Sverige. I mars genomförde han några simultanföreställningar i Stockholm. I samma ärende besökte han sedan ett antal städer i landsorten.

Den 30 april 1919 spelades den första simultanmatchen i Eksjö. Spielmann, den siste store romantikern, hade vit i alla partier och chockade antagligen sina orutinerade motståndare genom att med förkärlek välja olika gambitöppningar.

Stormästaren vann samtliga partier!

Stormästaren Rudolf Spielmann (1883-1942)

TfS-notiser år 1919

Första gången Eksjö SK omnämns i TfS - Tidskrift för Schack - är på sidan 48, år 1919: "Eksjö Schackklubb sammanträder torsdag kl. 8 e.m. å Nya Konditoriet".

Samma år framgår att Elof Vingren och Einar Andersson är anmälda till klass 2, grupp 5 respektive 6 till Sveriges SF:s tredje kongress i Malmö 15-22 juli 1919. Av okänd anledning lämnade båda Eksjöspelarna återbud.

På sidan 102 samma år står följande:

"Eksjö Schackklubb avslutade sin vårturnering den 8 maj. Denna har spelats i tre klasser med följande resultat: Klass I: 1) E Nyhlén 2) E Vinberg 3) C Larsson. Klass II: 1) H Grahm 2) A Johnsson 3) J Svensson. Klass III: 1) J Elfström 2) E Berfeld 3) S Helander 4) Hj Wahlberg.

I slutet av februari kommer krönikan om Eksjö Schackklubbs öden och äventyr på 1920-talet.